

Aika: 22.12.2021 klo 9.00-11.00
Paikka: Sähköinen Teams-työskentelyalusta.

Osallistujat:

jäsenet:

Ikonen Anna-Kaisa, pj.
Kouhia Raimo, 1. vpj.
Heiska Mauri
Helimo Matti
~~Kaikkonen Marja~~
Loukaskorpi Johanna
Markkanen Jouni
Nyman Anne
Pispala Kristiina
Repo Sirpa
Salmi Pekka
Viljanen Jussi
Österberg Pauliina

varajäsenet:

~~Jussila Anne-Mari~~
~~Orell Mari~~
~~Leppänen Aki~~
~~Krasniqi Brigita~~
Raevaara Aarne
~~Liimola Anne~~
~~Jäntti Aleks~~
~~Tuominen Jari~~
~~Salonen Tanja~~
~~Virkkunen Katri~~
~~Porttikivi Ilkka~~
~~Koppanen Matti~~
~~Päivänen Maria~~

Muut osallistujat:

Nurminen Päivi
Pohjonen Juhani
Yli-Rajala Juha
Lehrbäck Minna

seutujohtaja, esittelijä, TKS
seutusihteeri, sihteeri, TKS
kuntajohtajakokouksen pj., Tampere
seutuassistentti/tiedottaja, TKS

Kutsuttu kokoukseen:

Touru Tapani
Herneoja Anne
Raita-Aho Sini
Turunen Juha-Pekka
Lippo Antti

liikennejärjestelmäpäällikkö, TKS 155 §
konsultti, Sitowise, 155 §
konsultti, Sitowise, 155 §
konsultti, Akordi, 155 §
kehittämispäällikkö, TKS 156-157 §

Anna-Kaisa Ikonen
puheenjohtaja

Juhani Pohjonen
sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Paikka ja aika Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä ____/____2021

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Anne Nyman

Pöytäkirja yleisesti nähtävänä

Paikka ja aika Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän toimisto

____/____2021

Todistaa

Juhani Pohjonen

Käsiteltävät asiat:

150 § KOKOUKSEN AVAUS	4
151 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	4
152 § PÖYTÄKIRJANTARKASTAJAN VALINTA	5
153 § TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN	6
154 § TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT	7
155 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN LÄHIJUNALIIKENTEN TAVOITTEELLINEN TULEVAISUUSKUVA JA TIEKARTTA TOTEUTUKSELLE, RAPORTTILUONNOS	8
156 § PEREHDYTYSTEEMA; KAUPUNKISEUDUN ILMASTOTYÖ JA KANSALAIOSALLISTUMINEN	10
157 § SEUTULUOTSIN VISIO KESTÄVÄSTÄ SIIRTYMÄSTÄ 2031	12
158 § SEUTUSRATEGIAN UUDISTAMINEN, TAHTOTILA JA PÄÄVIESTIT	16
159 § SEUTUHALLITUKSEN JÄSENEEN VAALI JÄLJELLÄ OLEVAKSI TOIMIKAUDEKSI	20
160 § SEUTUJOHTAJAN PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJAT	22
161 § SEURAAVAT KOKOUKSET	23
162 § MUUT ASIAT	23
163 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	24

150 § KOKOUKSEN AVAUS

Puheenjohtaja Ikonen avasi kokouksen klo 9.00.

151 § KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsu on lähetettävä viimeistään 7 päivää ennen kokousta. Esityslista lähetetään mahdollisuuksien mukaan kokouskutsun yhteydessä. Kokouskutsu lähetetään toimielimen päättämällä tavalla jäsenille, henkilökohtaisille varajäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai -velvollisuus ko. kokouksessa.

Seutuhallitus ja muut toimielimet ovat päätösvaltaisia, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Kokouksen esityslista on toimitettu sähköisesti 15.12.2021

Seutuhallitus 22.12.2021

Päätösehdotus.

Puheenjohtaja Ikonen:

Todetaan kokous laillisesti koolle kutsutuksi.

Todetaan kokous päätösvaltaiseksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

seutusihteeri Juhani Pohjonen
puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tamperenseutu.fi

152 § PÖYTÄKIRJANTARKASTAJAN VALINTA

Pöytäkirjan laatii puheenjohtajan johdolla pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirja tarkastetaan toimitielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja pidetään nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Pöytäkirjantarkastaja on valittu aakkosjärjestyksessä seutuhallituksen varsinaisten jäsenten joukosta.

Kuntayhtymä on ottanut käyttöön sähköisen, vahvaan tunnistukseen perustuvan allekirjoituspalvelun, jolla pöytäkirjat tarkastetaan ja allekirjoitetaan.

Seutuhallitus 22.12.2021

Päätösehdotus.

Puheenjohtaja Ikonen:

Pöytäkirjan tarkastusvuorossa on Anne Nyman.

Pöytäkirja tarkastetaan ja allekirjoitetaan sähköisessä allekirjoitusjärjestelmässä.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

seutusihteeri Juhani Pohjonen
puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tamperenseutu.fi

153 § TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Esityslista on toimitettu sähköisesti 15.12.2021.

Päätösehdotus.

Seutuhallitus 22.12.2021

Puheenjohtaja Ikonen:

Hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

seutusihteeri Juhani Pohjonen

puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tamperenseutu.fi

154 § TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

Seutuhallituksen edellisen kokouksen 24.11.2021 toimeenpano

ASIA	TOIMEENPANO
Ympäristöministeriön ehdotus uudeksi kaavoitus- ja rakentamislainsiksi, lausuntopyyntö	Seutuhallituksen hyväksymä lausunto on toimitettu ministeriöön. YM:n lausuntoyhteenvedo valmistuu tammikuun 2022 loppuun mennessä.
Kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet ja talousarvio vuodelle 2022	Yhtymäkokouksen käsittelyssä 22.12.2021
Seutuhallituksen ja kuntajohtajien strategiatyöpaja	Työpajan tulokset ja seutustrategian tilannekatsaus ovat käsittelyssä tässä kokouksessa

Kuntajohtajakokouksen muistio 26.11. ja 10.12.

Palaute seutufoorumista 8.12.2021.

Väestö- ja työllisyyskatsaus marraskuu 2021.

Seutuhallitus 22.12.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

merkitä asiat tiedoksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

seutusihteeri Juhani Pohjonen
puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tampereenseutu.fi

155 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN LÄHIJUNALIIKENTEEN TAVOITTEELLINEN TULEVAISUUSKUVA JA TIEKARTTA TOTEUTUKSELLE, RAPORTTILUONNOS

Liikennejärjestelmäpäällikkö Touru

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän selvityksessä on muodostettu kuvaukset ja perusteet seudullisen lähijunaliikenteen tavoitteellisesta tulevaisuuskuvista sekä tiekartoista niiden toteuttamiseksi. Työtä on tehty laajassa seudullisessa yhteistyössä kaupunkiseudun kuntien, seudullisten työryhmien, maakunnan liiton, Nyssen sekä valtiotoimijoiden kuten VR ja Väyläviraston kanssa.

Valmistelun keskeisiä vaiheita ovat olleet laajat sidosryhmähaastattelut sekä kokonaiskuva hahmottavien skenaarioiden laadinta ja käsittely. Skenaarioiden pohjalta työssä on laadittu kuvaukset tavoitetiloista ja määritetty periaatteita lähijunaliikenteen tiekartalle. Tiekarttoja varten on tarkasteltu seisakkeiden ja lähijunapalvelun toteuttamisen edellytyksiä, junaliikenteen kysyntää, kapasiteettitarpeita sekä vaikutuksia.

Valmistelun keskeisiä huomioita ovat:

1. Lähijunaliikenteen kehitys pitkällä jännteellä edellyttää merkittäviä investointeja raidekapasiteettiin. Lyhyellä jännteellä tulee ottaa hyödyt irti olemassa olevasta infrastruktuurista.
2. Toimenpiteitä tulee käynnistää välittömästi pitkän ja lyhyen jännteen tavoitteiden saavuttamiseksi. Sopimukseen (mm. MAL-sopimus) valmistautumiseksi lisätä tietopohjaa tukevia selvityksiä. Sopimuksissa tulee paaluttaa selkeästi etenemistä ja sopia toteuttamiseen tähtäävästä suunnittelusta, toteutuksesta ja kustannusjaosta sekä muusta kehittämisen edellytysten luomisesta.
3. Lähijunaliikenteen kehittämisen edellytykset ja potentiaali tulee tunnistaa myös osana pitkämatkaisen raideliikenteen kehittämishankkeita. Seudun lähijunaliikenteen kehittäminen nojaa vahvasti kansallisen tason kehityshankkeisiin.

Valmistelussa on pyritty tasapainoiseen kokonaisuuteen, jossa laadittu aineisto voi toimia eri sidosryhmissä mahdollisimman laajasti hyväksyttynä ohjeistuksena ja selkänäjana seudun lähijunaliikenteen kehittämisessä. Tämä on edellyttänyt tasapainoilua eri osapuolten näkemysten välillä.

Raporttiluonnos koostuu seuraavista luvuista:

Tiivistelmä

1. Lähijunan ja lähijunaselvityksen merkitys Tampereen seudulle
2. Seudun kasvu lähtökohtana
3. Rataverkko mahdollistajana

4. Tulevaisuuskuvat mahdollistavat ripeän etenemisen
  5. Tavoitteellinen tulevaisuuskuva 2030: Hyödyt irti raiteista, valmistaudutaan tasoloikkaan!
  6. Tavoitteellinen tulevaisuuskuva 2050: Tasoloikan kustannuksia kateetaan kestäväällä kasvulla!
  7. Ratasuunnittaiset tavoitteelliset tilannekuvat ja ensivaiheen toimenpide-ehdotukset 2030
  8. Ratasuunnittaiset tavoitteelliset tilannekuvat 2050
- Liitteet
- FAQ – Usein kysytyt kysymykset
  - Tarkastellut skenaariot

Laadittu raporttiluonnos ilmentää toistaiseksi vahvasti seudun näkemystä kehittämisen tavoitteista ja etenemisestä. Tavoitellun kehityksen mahdollistamisessa valtiotoimijoiden osallistuminen seudun lähijunaliikenteen kehittämiseen on tärkeää. Jotta työn viimeistelyvaiheessa osataan huomioida myös valtion näkemys, raporttiluonnos toimitetaan valtiotoimijoille kommenteille. Tavoite on saada valtio-osapuoli esittämään näkemyksensä seutuhallituksen kokoukseen tammikuussa. Seutuhallitus ohjeistaa työn viimeistelyn tämän jälkeen ja lopullinen päätöksänteko on aikaisintaan helmikuussa 2022.

Liikennejärjestelmäpäällikkö Touru ja konsultti Anne Herneoja Sitowise Oy:ltä on kutsuttu kokoukseen.

Liitteet

- Lähijunaliikenteen tiivistelmäluonnos 14.12.2021
- Raporttiluonnos 14.12.2021

Seutuhallitus 22.12.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

käydä ohjaavan keskustelun raporttiluonnoksen viimeistelystä,

että raporttiluonnos toimitetaan LVM, Väylä ja Traficomille ja kutsutaan em. valtiotoimijat seutuhallituksen kokoukseen esittämään näkemyksensä raporttiluonnoksesta.

Päätös.
Tiedoksi.
Lisätietoja.

Päätösehdotus hyväksyttiin.
LVM, Väylä, Traficom
seutusihteeri Juhani Pohjonen
puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tamperenseutu.fi

Tapani Touru, Sini Raita-aho, Juha-Pekka Turunen ja Anne Herneoja poistuivat kokouksesta.

156 § PEREHDYTYSTEEMA; KAUPUNKISEUDUN ILMASTOTYÖ JA KANSALAIOSALLISTUMINEN

Kehittämispäällikkö Lippo

Seudullinen ilmastotyö

Tampereen kaupunkiseudun seutuhallitus on hyväksynyt Suomen ensimmäisen seudullisen ilmastostrategian jo vuonna 2010. Seudullisia ilmastotavoitteita ja toimenpiteitä on tarkistettu vuonna 2019 kansallisten tavoitteiden mukaisesti. Nyt seudullisessa ilmastotyössä kehitetään kaupunkiseutua kohti hiilineutraaliutta 2030. Työtä koordinoi seudullinen ilmastotyöryhmä, joka kehittää kunnille muun muassa seudun yhteisiä työvälineitä kestävän ja hiilineutraalin kehityksen edistämiseksi.

Ilmastotyöryhmän työskentelyä ohjaa seudun yhteinen Hiilineutraali kaupunkiseutu 2030 -tiekartta, jonka teemat ovat:

1. Eheä maankäyttö ja kestävä liikenne
2. Uudistuva energiantuotanto ja –kulutus
3. Resurssiviisas tuotanto ja kuluttaminen
4. Sopeutuva kaupunkiseutu
5. Kehittyvä ilmastotyö

Tampereen kaupunkiseudun kaikki kahdeksan kuntaa kuuluvat Hiilineutraalit kunnat -verkostoon ja ovat valtuustojen päätöksellä sitoutuneet HINKU-tavoitteeseen vähentää päästöjä 80 prosentilla vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Tampereen kaupunkiseutu on näinollen ensimmäinen HINKU-verkostoon valtuustojen päätöksin liittynyt kaupunkiseutu. Hiilineutraali kaupunkiseutu 2030 -tiekartan teemat ovat myös seudun kuntien omien HINKU-tiekarttojen pohjana.

Ilmastotyöryhmän painopisteet vuodelle 2022 ovat ilmastonmuutokseen varautuminen ja sopeutuminen ja puhtaiden käyttövoimien lisääminen seudun liikenteessä.

Kansalaisosallisuuden edistäminen kaupunkiseudulla

Tampereen kaupungilla ja kaupunkiseudun kuntayhtymällä on käynnissä (1/2021-10/2022) kaupunkiseudun digitaalinen kansalaispaneeli - yhteishanke, jossa kehitetään keskusteluun pohjautuvaa osallistumisen toimintamallia. Valtiovarainministeriön rahoittamassa hankkeessa kehitetään digitaalinen vuorovaikutusalusta, joka jää kaupunkiseudun kuntien käyttöön hankkeen jälkeen.

Hankkeessa toteutetaan talvella 2022 ”suuri seutukeskustelu”, jonka aiheena on fiksu ja reilu liikkuminen. Aiheesta päätti seutuhallitus keväällä 2021. Kansalaispaneeliin tavoitellaan 500 keskustelijaa seudun kunnista.

Hankkeen tavoitteena on keskustelukulttuurin ja keskinäisen ymmärryksen, osallisuuden ja asukaslähtöisyyden lisääminen, sekä asukkaiden kokemustiedon kerääminen ja välittäminen osaksi liikennejärjestelmäsuunnittelua. Hanke tarjoaa seudun kunnille mahdollisuuden kouluttaa Erätauko-dialogiosaajia viranhaltijoiden keskuudesta. Dialogiohjaajat vastaavat pienryhmien moderoinnista suuressa seutukeskustelussa ja vahvistavat kuntien taitoa käydä asukas keskustelua myös jatkossa.

Hankkeessa on toteutettu tarvekartoitus kuntien osallistumistyön tarpeista ja kunnissa käytössä olevista osallistamisen käytännöistä. Keskeisiä nostoja tarvekartoituksesta:

- Dialogisen osallistamisen lisäämisen tarve tunnustetaan kunnissa. Kaikissa kunnissa osallistetaan kaupunkilaisia, ja käytäntöjen valikoima kasvaa portaittain. Osallistumistyötä tehdään sekä keskushalinnossa että palvelualueilla. Osallistumismenetelmät painottuvat yksisuuntaisiin menetelmiin.
- Kuntalaisista on paljon tietoa ja useimmissa kunnissa tehdään ahkerasti kyselyitä. Tieto on usein levittäytynyt organisaation eri tasoille ja palvelualueille, eikä kunnissa ole kattavaa kokonaiskuvaa siitä, mitä on jo tutkittu, ja mitä kuntalaisista todella jo tiedetään.
- Kuntalaisten innostaminen mukaan pitkän tähtäimen kehittämiseen on haaste monissa kunnissa.
- Osallistumistyön organisoiminen ja resursointi on yhteydessä dialogisen osallistamisen edellytyksiin. Osallisuuden edistämisen ja kansalaispaneelin toteutuksen haasteena monessa kunnassa nähdään resurssipula.
- Digitaalinen kansalaispaneeli on mahdollista skaalautua monenlaiseen dialogiin ja täydentää osuvasti osallistamisen nykypalettia.

Kehittämispäällikkö Lippo selostaa seudullisen ilmastotyön ja seudullisen kansalaisosallisuuden edistämistä kokouksessa.

Seutuhallitus 22.12.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

merkitä perehdytyksen tiedoksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

seutusihteeri Juhani Pohjonen
puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tamperenseutu.fi

157 § SEUTULUOTSIN VISIO KESTÄVÄSTÄ SIIRTYMÄSTÄ 2031

Kehittämispäällikkö Lippo

Seutuluoitsi on vuoden 2021 aikana kartoittanut toimintaympäristön muutoksia ja rakentanut vision kestävästä siirtymästä prosessissa, joka on muodostunut neljästä työpajasta ja työpajojen välisistä tapamisista. Toimintaympäristön muutoslistauksen ja vision lisäksi Seutuluoitsi on laatinut neljä vaihtoehtoista tulevaisuuskuva (1. Jatkumo nykytilasta, 2. Toivetulevaisuus, 3. Uhatulevaisuus, 4. Todennäköinen tulevaisuus) kestävästä siirtymästä teemoissa ja SWOT-analyysin nykytilasta suhteessa kestävästä siirtymään. Lisäksi Seutuluoitsi toteutti konsultti-toimeksiantona kansainvälisen benchmarking-selvityksen, jonka tulokset on esitelty kuntajohtajakokouksessa aiemmin. **Kaikkien tuotosten synteessä on muodostettu suosituksia seutustrategiatyöhön.** Nämä kaikki tuotokset toimitetaan liitteinä kokousaineistossa.

Keskeiset toimintaympäristön muutokset ilmiöineen muodostavat eräänlaisen tulevaisuuskartaston, joka auttaa ymmärtämään kaupunkiseudun yhteistyölle keskeisiä muutosilmiöitä. Nämä toimintaympäristön muutokset ovat siis huomioitu siinä tavoitteellisessa tulevaisuuskuva, jota kutsumme käsitteellä kestävä siirtymä. Visio kestävästä siirtymästä kuvaa tulevaisuuden tahtotilaa kahdeksan eri teeman alla. Visio samalla huomioi ja takkaa niitä muutosilmiöitä, jotka Seutuluoitsi on tunnistanut tärkeäksi ja joihin tulisi varautua seutuyhteistyössä.

Ekologinen jälleenrakentaminen

Tehdään julkisesta sektorista katalyytti siirtymän vauhdittamisessa ja tarjotaan eri toimijoille kannusteita osallistua siirtymään. Varmistetaan, että ilmastonmuutoksen riskit tunnetaan eri sektoreilla ja että niihin osataan varautua eri toimialoilla ja toiminnoissa. Vaalitaan luonnonvaroja, luontoarvoja ja luonnon monimuotoisuutta.

Muutosilmiöitä: Ilmastonmuutos, Luontokato, Hiilineutraaliustavoitteet eri sektoreilla, Siirtymä vihreisiin investointeihin ja rahastoihin, Äärimmäiset sääolot yleistyvät, Kuluttajien kestävä elämäntavat, Ekoaktivismi, Ekogentrifikaatio

Liikenne ja liikkumisen kulttuuri

Otetaan tasoloiikka kestävässä liikkumisessa tekemällä kulttuurinmuutos ja nykyisen liikenneinfran potentiaali hyödyntämällä. Panostetaan vahvemmin kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen olosuhteisiin. Tehdään yhteistyötä suurten työnantajien kanssa kestävästä liikkumisen edistämiseksi. Nostetaan kestävien kulkutapojen osuus 60 prosenttiin. Tehdään seudusta kansallinen esimerkki puhtaiden käyttövoimien osuudessa autokannasta. Kokeillaan aktiivisesti innovatiivisia liikkumiskäytäntöjä, myös haja-asutusalueilla.

Muutosilmiöitä: Sähköinen liikenne, Raideliikenne, Auton omistamisen ja ajokorttien määrän lasku, Liikkumattomuus, Liikkuminen palveluna, Vaihtoehtoiset käyttövoimat, Pyöräilybuumi, Autottomat keskustat

Asukkaiden vaikutusmahdollisuudet

Varmistetaan kansalaisyhteiskunnalle vahva rooli seudun kehittämiseen osallistumisessa. Tehdään asukkaista aito voimava-
ra käyttäjälähtöisessä suunnittelussa, kehittämisessä ja lähiympäristöön vaikuttamisessa. Tarjotaan erilaisia osallistumistapoja. Tuodaan erityisesti lasten ja nuorten ääni esiin.

Muutosilmiöitä: Osallistuva demokratia, Kolmannen ja neljännen sektorin nousu palveluissa, Ihmis- ja käyttäjälähtöisyyden korostuminen, Joukkorahoitus

Hyvinvointipalvelut

Siirrytään kokonaisvaltaiseen ja kestävään hyvinvointikäsitteeseen ja ajatukseen siitä, että uudessa kunnassa kaikki kuntapalvelut ovat hyvinvointipalveluita – jokaisella palvelulla on vaikutus ihmisten hyvinvointiin. Tarjotaan rajattomalla seudulla käyttäjälähtöisiä palveluita yhdeltä luukulta tai yhdellä klikkauksella. Etsitään ja kokeillaan palvelutuotantoa kolmannen ja neljännen sektorin kanssa.

Muutosilmiöitä: Väestörakenteen muutos (väestön ikääntyminen, syntyvyyden lasku), Segregaatio kasvaa, hyvinvointi polarisoituu, Sote-uudistus, Elinikäisen oppimisen korostuminen

Kestävä liiketoiminta ja talouden veturit

Mahdollistetaan seudulle kansainvälisesti merkittäviä ekosysteemejä, jotka kytkeytyvät globaaliin vihreään siirtymään ja taksonomian kautta tulevaisuuden menestysaloihin. Autetaan yritysten sijoittumista veto-voimaisilla invest-in tekijöillä, seudullisella tonttivarannolla ja seudullisella tonttien jalostusmallilla. Aktivoidaan suuria ja keskisuuria yrityksiä mukaan Ilmastokumppanit-verkoston.

Muutosilmiöitä: Uudet talouden muodot, Cleantech, Uusiutuva energia, Siirtymä vihreisiin investointeihin ja rahastoihin, Vastuullisuuden kriteerit kiristyvät, Osaajapula ja kilpailu työvoimasta, villi kortti: Raskaan teollisuuden paluu

Digitaaliset kyvykkyydet

Kytkeydytään digiratkaisuissa isoihin sovelluksiin, ei kehitetä omia pieniä sovelluksia. Kehitetään ja ylläpidetään digitaalisia kansalaistaitoja kaikille. Torjutaan uhkaa digitalisaation aiheuttamasta eriarvoistumisesta. Kehitetään eKuntalaisuus-konseptia ja tarjotaan ajasta ja paikasta riippumattomia palveluita –myös bottien ja tekoälyn avulla.

Muutosilmiöitä: Digitalisaatio, Teknologia sulautuu kaiken, Automaatio ja robotisaatio, Työn, osaamisen ja ammattien muutos, Digitaalinen eriarvoisuus, Tekoälysovellukset läpäisevät yhteiskunnan

Väestökehitys ja asuminen

Nostetaan rento asukaskokemus, hyvinvointi, elämisen laatu ja monimuotoiset kestävät elämäntavat esiin veto- ja lumovoimatekijöinä, myös kansainvälisesti. Vahvistetaan asukkaille tärkeitä laatutekijöitä, kuten sini-viherympäristöä, liikkumismahdollisuuksia ja turvallisuutta. Kehitetään etätömahdollisuuksia yhdessä elinkeinoelämän kanssa.

*Muutosilmiöitä: Väestörakenteen muutos, Kaupungistuminen jatkuu vastavoimista huolimatta, Asumisen ja kaupunkitilan laadun merkitys kasvaa vetovoimatekijänä, Monipaikkaisuus, Ennakoimattomat muutto-
liikkeet, Kotoilutalous*

Yhteistyö ja kaupunkiseudun rooli

Varmistetaan, että kuntien, kaupunkiseudun ja hyvinvointialueen roolit ovat selkeät ja yhteistyö toimivaa, kaikilla toimijoilla on selkeät käsitykset hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämisestä omilla tonteillaan. Vahvistetaan seutuyhteistyön vaikuttavuutta yhteisellä suunnalla, tavoitteilla ja toimenpiteillä. Syvennetään elinkeinoyhteistyötä. Tehdään yhteistyötä muiden suurten kaupunkiseutujen kanssa strategisesti valituissa tärkeissä teemoissa. Tutkitaan maaseudun uutta roolia.

Muutosilmiöitä: Verkostomainen valta voimistuu, Omavaraisuuden ja huoltovarmuuden ylläpidon intressi kasvaa, Kunta-valtio-suhteen muuttuminen, Sote-uudistus

Kehittämispäällikkö Lippo selostaa asiaa kokouksessa.

Seutuhallitus 20.12.2021

Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

merkitä tiedoksi Seutulautsien valmistuneen työn kestävän siirtymän osalta ja

että Seutulautsien visiota kestävästä siirtymästä hyödynnetään seutustrategian valmistelussa.

Päätösehdotus.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

seutusihteeri Juhani Pohjonen

puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tamperenseutu.fi

Antti Lippo poistui kokouksesta.

158 § SEUTUSRATEGIAN UUDISTAMINEN, TAHTOTILA JA PÄÄVIESTIT

Seutujohtaja Nurminen 13.12.2021

Strategian uudistamisen työvaihe

Seutustrategia ohjaa kaupunkiseudun kuntien yhteistyötä strategian vision, pääviestien ja strategisten tavoitteiden suuntaan. Strategian valmistelusta vastaa Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä ja työtä ohjaa seutuhallitus. Valtuustot hyväksyvät seutustrategian seutuhallituksen esityksestä. Uuden seutustrategian valmistelu on seutuhallituksen keskeisin tehtävä. Uuden seutustrategian on määrä valmistua kesään 2022 mennessä.

Strategian työvaiheet ovat

1. Tahtotilan/vision ja pääviestien määrittely
2. Strategisten tavoitteiden asettaminen
3. Toimenpiteiden suunnittelu

Strategiaprosessin kokoava otsikko on ”Kaupunkiseudun tulevaisuussiirtymä”. Kahdesta ensimmäisestä vaiheesta vastaavat poliittiset päättäjät. Strategian toimenpiteet suunnitellaan seudullisissa työryhmissä..

Uuden seutustrategian valmistelun tueksi on toteutettu edellisen strategian arviointi (2020), valtuustokysely (2021) sekä seutujohtajan valtuustokierros (2021). Strategian pääviestejä on valmisteltu seutuhallituksen työpajassa 24.11 ja teemaa on kehystetty myös Seutufoorumissa 8.12. Strategiatyötä varten on koottu myös asukasraati. Prosessiin on kutsuttu mukaan BusinessTampere.

Seutustrategian arviointi

Luottamushenkilöt ja seudun asiantuntijat ilmaisivat tyytyväisyytensä Tampereen seudun yhteistyöhön. Parhaiten on onnistuttu seutuyhteistyön rakenteiden ja luottamuksen rakentamisessa. Tärkeimpiä yhteistyön sisältöjä ovat maankäyttö, asuminen ja liikenne, erityisesti joukko-liikenne. Arvioinnissa huomio kiinnittyi seutuyhteistyön heikkoon tunnettuuteen sidosryhmien ja asukkaiden piirissä.

Arviointi suositteli, että seutuyhteistyöhön panostetaan jatkossakin ja viestintää ja osallisuutta lisätään. Myös seudullisen liikenteen kehittämistä tulee jatkaa. Lisäksi esitettiin yhteistyötä kohdistettavaksi segregaaation torjuntaan, yhteisten työpaikkojen lisäämiseen sekä kansainvälistymiseen. Ilmastopolitiikka ja kestävä kehitys suositeltiin nostettavaksi keskiöön.

Valtuustokysely

Uusille valtuustoille osoitetun kyselyn tuloksista nousivat esiin vahva tuki seutuyhteistyölle, luottamushenkilöiden halu panostaa seutuyhteistyöhön sekä näkemys, että seutuyhteistyö tuottaa lisäarvoa jäsenkunnille. Yhteistyön kärkiteemoina nousivat erityisesti esiin liikennejärjestelmä, elinkeinoelämä, työllisyys, ympäristö ja ilmasto, koulutus ja kasvatust sekä maankäyttö ja kaavoitus.

Seutuhallituksen ja kuntajohtajien strategiatyöpaja

Seutuhallitus ja kuntajohtajakokous kokoontuivat 24.11 työpajaan, jossa tunnusteltiin seutuyhteistyön haasteita (kipupisteitä) ja mahdollisuuksia (vipupisteitä) viiden näkökulman kautta. Näkökulmat olivat tulevaisuuden elinkeinoelämä, liikenteen murros, ekologinen jälleenrakennus, kaupunkiseudun lumovoima ja kansainvälistyminen. Poikkileikkaavana kysymyksenä oli seutuyhteistyön tuoma lisäarvo valituissa teemoissa.

Työpajasta tehtiin seuraavat nostoja uudistamaan seutuyhteistyötä. Nostot on ryhmitelty voimassaolevan seutustrategian pääviestien mukaan.

Lisää kilpailukykyä

Arkisempi kansainvälisyys, monikielisyyden kulttuuri, houkuttelu ja tulokkaille annettavien lupauksen lunastaminen (halu jäädä), elinkeinorakenteen tulevaisuussiirtymä

Kasvulle kestävä rakenne

Resurssiviisaiden elämäntapojen alusta, seudullinen sinivihreä rakenne osana lumovoimaa, kestävä saavutettavuus seudun ulkorajalle asti ja kansallisesti

Hyvinvoiva yhteisö

elämykset ja ilmapiiri, kestävä tietoinen hyvinvointi onnellisuus

Seutuyhteistyön lisäarvo

Rajaton seutu -ajattelu hallinnossa ja palveluissa, yhteiset investoinnit
Eletty kansainvälisyys ja laajentuvat verkostot
Hyvän elämän edellytysten luominen sujuvasti toimivalla seudulla
Yhteistyö kestävä teollisuuden alojen houkuttelemisessa ja luomisessa
Seudullinen siniviherverkko ja kestävä matkailu reitteineen
Liikennejärjestelmän strateginen kokonaiskuva
Kaupunki - maaseutu -yhteys voimavarana
Hyvien käytäntöjen benchmarkkaus
Kuntien erikoistuminen ja diversiteetti

Kaupunkiseutukortit (vrt. museokortti)
Seutuyhteistyö vientivalttina

Työpaja antoi lisäksi syötteitä vision uudistamisen suunnalle esim. seuraavasti: Tampereen kaupunkiseutu - yhdessä tekemisen edelläkävijä on maailmalle avoin kestävä elämän kasvuseutu.

Seutufoorumi

Valtuutettujen seutufoorumi 8.12 oli viritetty osaksi strategiaprosessia ja sen teemana oli ”Tampereenseudun tulevaisuus siirtymä”. Alustuspuheenvuoroissa käsiteltiin mm. tapahtumataloutta, hyvän olon kaupunkia sekä kaupunkiseudun vetovoimaa luovan luokan näkökulmasta. Seutufoorumissa esitettiin myös Seutuluoitsin toimesta tulevaisuuden ennakointia ja kansainvälisiä esimerkkejä toimintaympäristöön reagoinnista.

Loppukoosteessa Tampereen kaupunkiseudun tavoiteltavaa tulevaisuutta luonnehdittiin seuraavasti: Rajaton – Kestävä – Kansainvälinen – Hyvinvoiva – Lumovoimainen.

Rajaton kaupunkiseutu on alue, jossa sen kaikilla kunnilla on mahdollisuus menestyä. Työpaikat ovat yhteisiä ja suuret investointipäätökset tehdään yhteistuumin. Rajaton toimintatapa on valttikortti, joka erottaa meidät muista. Seudun 400 000 asukkaalle rajattomuus tarjoaa helpoutta ja toimivuutta vuoden jokaisena päivänä.

Kansainvälinen kaupunkiseutu on avoin maailmalle. Se houkuttelee kyvykästä työvoimaa ja yleistä elinvoimaisuutta alueelle. Kaupunkiseudulla on paikka kansainvälisellä kartalla ja tänne pääsee helposti. Maailmalla se tunnetaan myös hiilikädenjäljestään. Täällä kansainvälisyys on arkista ja palveluita tarjotaan tampereenkielen lisäksi englanniksi

Hyvinvoiva kaupunkiseutu on väriltään sinivihreä. Siellä asukkaat ovat kovia liikkumaan - pyöräilemään, kävelemään ja patikoimaan. Sen järvet ja rannat ovat kaupunkilaisten kesähuoneita. Hyvinvoiva kaupunkiseutu haluaa pitää kaikki kyydissä mukana, sen kuntapalvelut on viritetty hyvinvoinnin edistäjiksi. Hyvinvointia luo myös sen rento tunnelma, jossa on helppo hengittää.

Kestävä kaupunkiseutu vaalii ympäristöään ja luontoaan. Se tarjoaa asukkailleen mahdollisuuksia valita mukava ja kestävä elämäntapa asumisessa ja liikkumisessa. Täällä nuorten ääni ja ajatukset kuuluvat hyvin ja kansalaisosallisuus vahvistaa yhteisöllisyyttä ja sosiaalista kestävyttä. Kestävä kaupunkiseutu arvostaa aitoutta, liikkuu raiteilla ja rakentuu ylöspäin kuten verrokkialueensa Euroopassa

Lumovoimaista kaupunkiseutua voi luonnehtia menon ja meiningin kautta. Tapahtumat - pienet ja suuret - oleilua ja kohtaamisia mahdollistavat torit ja puistot tarjoavat elämyksiä ja elävöittävät katukuvaa. Uusi kohtaaminen on myös urbaanin ja maaseutumaisen kaupunkiseudun taitava yhdistäminen, tiiviiden ja väljyyden liitto - kauneutta vaalien. Täällä myös aikuiset viihtyvät huvipuistossa!

Strategiaprosessin seuraavat vaiheet

Strategiatyö jatkuu helmikuussa 2022 kunnanhallitusten yhteisellä työpajalla. Tavoitteena on, että seutuhallitus hyväksyy sen pohjaksi alustavat pääviestit, joita kunnanhallitukset yhdessä tarkentavat ja suuntaavat.

Kokouksessa käydään ohjaava teemakeskustelu pääviestien kirkastamiseksi ja tahtotilan/vision rikastuttamiseksi.

Asiaa selostetaan kokouksessa.

Liite

- Työpajan 24.11. tulosityhteenveto

Seutuhallitus 22.12.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

käydä ohjaavan keskustelun seutustrategian pääviesteistä ja visioelementeistä.

Päätös.

Asia merkittiin tiedoksi ja muu käsittely siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

seutusihteeri Juhani Pohjonen

puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tamperenseutu.fi

159 § SEUTUHALLITUKSEN JÄSENEEN VAALI JÄLJELLÄ OLEVAKSI TOIMIKAUDEKSI

Seutusihteerin Pohjonen

Perussopimuksen 4 §:n mukaan:

Yhtymäkokous valitsee kuntayhtymän hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä nimeää puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Perussopimuksen 9 §:n mukaan:

Yhtymäkokous valitsee seutuhallitukseen kolmetoista (13) jäsentä ja henkilökohtaista varajäsentä. Jäsenistä valitaan kuusi (6) väkiluvultaan suurimmasta jäsenkunnasta ja yksi (1) jokaisesta muusta jäsenkunnasta. Seutuhallituksen jäsenet valitaan kahden vuoden toimikaudeksi kerrallaan.

Marja Kaikkonen on pyytänyt eron seutuhallituksen varsinaisesta jäsenyydestä.

Yhtymäkokous 8.9.2021 on nimennyt seutuhallituksen kokoonpanon toimikaudelle 9.9.2021-31.7.2023 seuraavasti:

varsinainen jäsen

Raimo Kouhia, Kangasala, SDP
Pauliina Österberg, Lempäälä, KESK
Anne Nyman, Nokia, VAS
Jussi Viljanen, Orivesi, KOK
Sirpa Repo, Pirkkala, VIHR
Kristiina Pispala, Vesilahti, KOK
Mauri Heiska, Ylöjärvi, PS
Anna-Kaisa Ikonen, Tampere, KOK
Jouni Markkanen, Tampere, KOK
Matti Helimo, Tampere, VIHR
Johanna Loukaskorpi, Tampere, SDP
Pekka Salmi, Tampere, SDP
Marja Kaikkonen, Tampere, PS

henkilökohtainen varajäsen

Mari Orell, Kangasala, VIHR
Maria Päivänen, Lempäälä, SDP
Jari Tuominen, Nokia, KOK
Matti Koppanen, Orivesi, KESK
Katri Virkkunen, Pirkkala, KOK
Tanja Salo, Vesilahti, PS
Aki Leppänen, Ylöjärvi, VAS
Anne-Mari Jussila, Tampere, KOK
Aleksi Jäntti, Tampere, KOK
Brigita Krasniqi, Tampere, VIHR
Anne Liimola, Tampere, SDP
Ilkka Porttikivi, Tampere, SDP
Aarne Raevaara, Tampere, PS

Kuntayhtymän toimielinten valintaa koskevat samat säännökset kuin kunnan toimielinten jäseniä valittaessa. Kuntalain säännösten mukaisesti kuntayhtymän toimielimen kokoonpano on sovitettava siten, että se vastaa jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmittymien kuntavaaleissa saamaa ääniosuutta kuntayhtymän alueella kuntavaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Toimielimen jäseniä valittaessa on huomioitava lisäksi naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain säännökset. Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 4 §:n 2 momentin mukaan kunnallisissa toi-

mielimissä tulee kunnanvaltuustoa lukuun ottamatta olla vähintään 40 % naisia ja vähintään 40 % miehiä, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Tasa-arvovaatimus koskee erikseen varsinaisia jäseniä ja varajäseniä. Koska seutuhallituksen koonpano on 13 varsinaista jäsentä ja 13 varajäsentä, tulee edellä mainitun tasa-arvolain kiintiöperiaatteen mukaan jäsenistä ja varajäsenistä olla vähintään kuusi naista ja miestä.

Edellä olevasta seuraa, että Marja Kaikkosen paikalle tulee nimetä edustaja Tampereelta, Perussuomalaiset rp:sta. Nimettävä voi olla mies tai nainen.

Pöytäkirja tarkistetaan tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Seutuhallitus 22.12.2021

Päätösehdotus:

Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää esittää yhtymäkokoukselle

että yhtymäkokous myöntää eron Marja Kaikkoselle seutuhallituksen jäsenyydestä 23.12.2021 alkaen,

että yhtymäkokous nimeää seutuhallituksen varsinaiseksi jäseneksi Aarne Raevaaran ja hänen henkilökohtaiseksi varajäseneksensä Lassi Kalevan jäljellä olevaksi toimikaudeksi ja

että asia käsitellään yhtymäkokouksessa 22.12.2021.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pykälä tarkastettiin kokouksessa.

Tiedoksi:

Lisätietoja:

seutusihteeri Juhani Pohjonen

puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tampereenseutu.fi

160 § SEUTUJOHTAJAN PÄÄTÖSPÖYTÄKIRJAT

Kuntalain 92 §:n sisältyvät määräykset viranhaltijapäätösten ottamisesta seutuhallituksen käsiteltäväksi.

Kuntayhtymän hallintosäännössä on tarkempia määräyksiä asioista, joista seutujohtaja päättää. Lisäksi seutuhallitus voi päätöksellään delegoida päätöksenteon asiassa seutujohtajalle.

Seutuhallitukselle esitetään seutujohtajan päätöspöytäkirjat 17.11.-14.12.2021 asioiden mahdollista käsiteltäväksi ottamista varten.

Pöytäkirjat ovat luettavissa ennen kokousta seututoimistolla.

Liite:

- Koonti seutujohtajan päätöksistä

Seutuhallitus 22.12.2021

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Seutuhallitus päättää

merkitä tiedoksi seutujohtajan tekemät päätökset 17.11.-14.12.2021 ja

että päätöksiä ei oteta seutuhallituksen käsiteltäviksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi.

Lisätietoja.

seutusihteeri Juhani Pohjonen

puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tamperenseutu.fi

161 § SEURAAVAT KOKOUKSET

22.12. Teams

Ilmastotyö ja kansalaisosallisuus perehdytysteema

Lähijunaliikenteen tulevaisuuskuvan ja tiekartan -luonnos

Seutustrategian pääviestit

Seutuluoitsin tulevaisuusvisio

Vuoden 2022 kokoukset

26.1.,

Maankäytön- ja asumisen perehdytysteema

Asuntopoliittisen ohjelman hyväksyminen

23.2., 30.3., 27.4., 25.5., 22.6.

Heinäkuussa ei kokousta

31.8., 28.9., 26.10., 30.11., 21.12.

162 § MUUT ASIAT

Saavutettavuusohjelman eteneminen

Tampereen kaupunkiseudun kunnat käynnistivät vuonna 2015 lentoliikenteen kehitysohjelman (AiRRport), jonka tavoitteena oli saada kaupunkiseutu kansainväliselle lentokartalle suorien lentoyhteyksin. Kansainvälisen saavutettavuuden edistämistä on jatkettu saavutettavuusohjelmalla. Kunnat ovat myös tehneet yhteistyötä Finavian kanssa lentoaseman kehittämiseksi. Lentoliikenne on ollut toistuvasti yksi edunvalvonnan pääviesteistä.

Kunnat ovat osoittaneet erillisrahoituksen lentoliikenteen ohjelmille, ja seutuhallitus on poliittisena toimijana ohjannut ja seurannut tavoitteita. BusinessTampere on vastannut käytännön toimenpiteistä.

BusinessTampereen toimitusjohtaja Airaksinen on esitellyt kaupunkiseudun kuntajohtajakokoukselle 12.11.2021 AirBalticin suunnitelman perustaan ympärivuotinen kotikenttä Tampereelle. Suunnitelma on julkaistu 14.12.2021. BusinessTampere ohjaa saavutettavuusohjelmasta rahoitusta markkinointiyhteistyöhön. Mahdollinen kuntien lisärahoitus-tarve on sovittu ratkaistavaksi markkinointiyhteistyön edetessä.

MAL-sopimusmenettelyn arviointi

Ympäristöministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö ovat asettaneet työryhmän tarkastelemaan MAL-sopimusmenettelyyn liittyviä prosesseja ja vaikuttavuutta. Työryhmän toimikausi 1.12.2021 – 30.4.2022

Työryhmän tehtävänä on selvittää, miten MAL-sopimusmenettely on vastannut ympäristöllisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävien kaupunkiseutujen kehittämiseksi tarpeellisiin kysymyksiin ja miten MAL-sopimusmenettelylle asetetut yleiset tavoitteet saavutettu.

Työryhmän asiantuntijajäsenet ovat DI Petri Jalasto, TkT Hanna Mattila ja arkkitehti Matti Vatiilo, jotka vastaavat myös selvityksen koordinaatiosta ja raportoinnista. MAL-sopimusseutujen edustajina työryhmään on nimetty DI Hannu Penttilä (pks), DI Jyrki Mattila (KUUMA-kunnat), kunnallisneuvos Helena Rissanen ja luokanopettaja Mirja Vehkaperä (muut suuret kaupunkiseudut) sekä perusopetuksen rehtori Meri Lume-la (uudet MAL-kaupunkiseudut)

163 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.00.

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 24 pages before this page

Dokumentet inneholder 24 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 24 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 24 sider før denne side

Detta dokument innehåller 24 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende